

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ» Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u> Спеціальність: <u>201 Агрономія</u> Рік навчання: <u>2-й, семестр 4-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>3 кредити</u> Назва кафедри: <u>Охорони праці та біотехнічних систем в тваринництві</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	к.т.н., доц. Твердохліб Ігор Вікторович
Контактна інформація лектора (e-mail)	igor@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Охорона праці та безпека життєдіяльності» є обов'язковою компонентою ОПП Агрономія.

Загальний обсяг дисципліни 90 годин: лекції – 16 годин; практичні заняття – 14 годин, самостійна робота – 60 годин.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватись знання, отримані з дисципліни «Машини та обладнання і їх використання в рослинництві».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні дисциплін: «Землеробство», «Агрохімія», «Агрофармакологія», «Кормовиробництво та луківництво».

Призначення навчальної дисципліни.

Людина та її здоров'я є найбільшою цінністю держави, яка докладає чимало зусиль для створення умов безпечної життєдіяльності всього населення України. Освітня компонента «Охорона праці та безпека життєдіяльності» встановлює зміст регулювання зв'язків між природою та людиною, та між людиною, машиною та навколишнім середовищем у процесі виробництва.

Освітня компонента «Охорона праці та безпека життєдіяльності» формує знання, уміння, навички та компетенції, необхідні для фахівця з агрономії.

Мета вивчення навчальної дисципліни.

Мета навчання – це формування у здобувачів умінь та компетентностей щодо створення безпечних умов діяльності та життя, опанування принципів гармонійного розвитку особистості та сталого розвитку суспільства, вивчення впливу на людину зовнішніх та внутрішніх факторів у всіх сферах її життєдіяльності.

Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни полягає у тому, щоб навчити здобувачів вищої освіти аналізувати та оцінювати небезпечні ситуації та покращити організаційно-правову діяльність адміністрації з питань безпеки праці, виявляти умови позитивного та негативного впливу на життєдіяльність та здоров'я людини зовнішніх та внутрішніх факторів, обґрунтовувати оптимальні умови та принципи життя; прогнозувати вплив змін параметрів середовища існування на життєдіяльність; грамотно діяти під час надзвичайних ситуацій та при наявності небезпечних факторів у повсякденній діяльності; аналізувати вплив умов праці на захворювання та травматизм.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕНІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти такими програмними компетентностями:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 8. Навички здійснення безпечної діяльності.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПРН 5. Проводити літературний пошук українською та іноземною мовами та аналізувати отриману інформацію.

ПРН 16. Організовувати результативні і безпечні умови роботи.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації, робота з інформаційними джерелами), робота в команді (реалізується через: метод роботи в парах та групах), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод самопрезентації).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з.п.	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Вступ. Основні положення курсу	2		4
2	Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності.	2		4
3	Психофізіологічні особливості людини та безпека життєдіяльності.		2	4
4	Середовище життєдіяльності людини	2		4
5	Раціональне та здорове харчування.		2	4
6	Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі	2		4
7	Статистична оцінка небезпечних і шкідливих чинників для життя людини.		2	4
8	Захист населення у надзвичайних ситуаціях і ліквідація їх наслідків	2		4
9	Навчання, інструктажі та перевірка знань з охорони праці		2	4
10	Вступ. Теоретичні основи та правові питання охорони праці	2		4
11	Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань на виробництві		2	4
12	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Освітлення виробничих приміщень	2		4
13	Правила надання домедичної допомоги		2	4
14	Основи техніки безпеки. Пожежна безпека.	2		4
15	Вивчення, вибір та розрахунок потреби засобів індивідуального захисту.		2	4
Разом		16	14	60

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота здобувача вищої освіти є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність розв'язувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій з викладачем. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем вищої освіти у процесі самостійної роботи, виноситься

на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Виконання індивідуального завдання є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни. Підготовка завдання передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у процесі розв'язання конкретних економічних ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою завдання. Індивідуальне завдання передбачає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок, наявність елементів творчості, вміння застосовувати сучасні технології.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом. У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Види самостійної роботи

№ з.п.	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1.	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	30	упродовж семестру	Усне та письмове опитування, обговорення проблемних питань
2.	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами, опрацювання першоджерел)	15	упродовж семестру	Усне та письмове опитування, тестовий контроль, вирішення ситуаційних задач, обговорення проблемних питань
3.	Індивідуальне завдання	10	1 раз на семестр	Захист індивідуального завдання, обговорення, виступ з презентацією
4.	Підготовка до контрольних робіт та тестування	5	2 рази на семестр	Тестування
Разом		60		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Безпека життєдіяльності: підручник .О.І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 448 с.
2. Желібо Є.П. Завіруха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності. навч. посібник. 8-е вид. Київ. Каравелла. 2018. 264 с.
3. Омельянов О.М., Спірін А.В., Твердохліб І.В. Практикум з безпеки праці та життєдіяльності: навч. посіб. Вінниця: ВНАУ. 2020. 334 с.
4. Основи охорони праці : підручник. О.І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 264 с.
5. Основи професійної безпеки та здоров'я людини : підручник. В.В. Березуцький та ін. Харків : НТУ ХП, 2018. 553 с.
6. Пожарова О.В. Охорона праці : навчальний посібник. Одеса, 2022.

Додаткова література

1. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. Підручник. а ред. М.П. Гандзюка. К. : Каравелла, 2008. 384 с.
2. Геврик Є.О. Охорона праці : Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2003. 280 с.
3. Желібо Є.П., Завіруха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності: Навч. посібн. За ред. Є.П. Желібо. 6-е вид. К.: Каравела, 2011. 344 с.
4. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум : Навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. 496 с.
5. Пістун І.П., Стець Р.Є., Трунова І.О. Охорона праці в галузі машинобудування: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2011. 557 с.
6. Пістун І.П., Березовська О.Г., Трунова І.О., Трач А.Ю., Березовський А.П. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навчальний посібник / За ред. І.П. Пістуна. Львів: «Тріада плюс». 2011. 648 с.
7. Рудницький Б. О., Спірін А. В., Омельянов О. М., Твердохліб І. В. Оцінка впливу вібрації та шуму на працівників АПК та його профілактика. *Вібрації в техніці та технологіях. №1(81), 2016. С. 62-66.*
8. Рудницький Б.О., Спірін А.В., Омельянов О.М., Твердохліб І.В. Атестація робочих місць – важливий фактор безпеки сільськогосподарського виробництва. *Техніка, енергетика, транспорт АПК. №2(90). 2015. С. 33-36.*
9. Спірін А.В., Цуркан О.В., Твердохліб І. В., Борисюк Д.В. Вплив вібрації на ергономічні показники виробничого процесу. *Вібрації в техніці та технологіях. 2023. № 1 (108). С. 45-56.*
10. Спірін А.В., Цуркан О.В., Твердохліб І.В., Борисюк Д.В. Ергономічні аспекти охорони праці в сільському господарстві. *Техніка, енергетика, транспорт АПК. 2022. № 1 (116). С. 41-50.*
11. Твердохліб І.В., Борисюк Д.В., Спірін А.В., Присяжнюк Д.В. Шум як ергономічний фактор виробничого процесу. *Наукові праці ВНТУ. 2023. №4.*
12. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності людини: Навч. посібник. Львів : Видавництво «Бескид Біт», 2005. 304 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба України з питань праці: веб-сайт. URL: <http://dsp.gov.ua>

2. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник В. В. Сокурєнко, О. М. Бандурка, С. М. Бортник та ін. ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. 308 с.

URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/064659a3-311c-4355-b1c4-47647cc9038c/content>

3. Безпека життєдіяльності та охорона праці [Електронний ресурс] : довідник у 2-х ч. Ю. В. Буц, О. І. Богатов, О. Г. Зима та ін.; за заг. ред. Ю. В. Буца. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 179 с.

URL: <https://lib.sumdu.edu.ua/library/DocumentDescription?docid=USH.6029508>

4. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#>

5. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694>

6. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

№ з.п.	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	8
2	Участь у роботі на практичних заняттях	8
3	Виконання домашніх завдань	7
4	Самостійна робота, індивідуальні та групові творчі завдання (виконання, презентацій за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	7
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	8
6	Участь у роботі на практичних заняттях	8
7	Виконання домашніх завдань	7
8	Самостійна робота, індивідуальні та групові творчі завдання (виконання, презентацій за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	7
	Всього за атестацію 2	30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Якщо здобувач вищої освіти упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку.

Під час виконання навчальних завдань, а також завдань поточних та підсумкових контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів, як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни